

Tamás Lönhárt (Cluj-Napoca, Universitatea Babeș-Bolyai): *Cale individuală transilvană sau solidaritate dunăreană? Gabriel Bethlen în narativele politice transilvane din secolul XX*

Imaginea lui Gabriel Bethlen este un „loc al memoriei” – înțeles în sensul dat de Pierre Nora acestui concept – frecventat intens și valorificat de diverși reprezentanți ai celor mai diferite narative politice maghiare, cu valențe mobilizatoare / programatice în secolul XX. În cadrul dezbaterilor privind forma de stat și relația națiunii politice maghiare cu dinastia de Habsburg după 1919 – dintre legitimiști („legitimisták”) și liberi-plebiscitari („szabad királyválasztók”) – figura principelui Transilvaniei a fost acaparat de construcții doctrinare, ce au influențat și modurile de abordare din cadrul elitelor minorității maghiare din România de după 1920. În același timp, în cadrul acestor elite specifice transilvănene, pe marginea dezbaterilor privind ideile transilvanismului, Gabriel Bethlen a fost regândit nu atât ca o figură istorică, recuperată prin documentare și critică a izvoarelor, cât mai ales ca un simbol al Transilvaniei proiectate, construit programatic. În această prezentare voi încerca repunerea în discuție a celor scrise de reprezentanți ai elitelor minorității maghiare din România secolului XX, de la Sándor Makkai, Károly Kós, Sándor Reményik, la Lajos Jordáky, László Szabédi, Edgár Balogh, Sándor Kacsó – ca „loc al memoriei” valorificat în angrenajul construcției programatice, proprie reprezentanților comunității minoritare maghiare în perioada interbelică și cea a regimului comunist.